

بعض منتخبات آثار ايله فنونك دلالت ايتديكي بر طاقم غرائب كشفبات و حكماي
مقدمين و متأخرين طرفندن ايراد ايديلان محاكات مفيده بي و بعض تراجم
احوالی حاویدر .

مؤلفی

{ احمد دخت }

جزو نویسی

٦

فیثاتی

ایلك دفعه

غروشدر

استانبول

هر يك ماهی (مابعد)
مکتوب (مرقعات)
میر حسن رضا رفوچه نگار
قرص (ارم بد)
مجلد اسراف
اساطره این
در دفتر

قوندوز

(نام حيوانك احوال غريبه سى)

حيواناتك بعض صنفلرنده او قدر فوق العاده حائلر مشاهده اولتور كه انسان عادتلا شاشارده قالور . حتى براز انصافى اولان انسانلر اوقيل حيوانلرك يالديغى ايشلرلى وموفق اولدقلرلى شيلرلى نظر انصافله معاينه ايدر ايسه كنديلرينك خصايص انسانلرينه او قدر مغرور اولميه رقى براز يلكلرلى صويه اينديرمكه دى مجبوريت كورر .

طغارجغمزده شمدى يه قسدر بعض حيوانلرك احوال مخصوصه سندن بحث ايدلس وبونلرك احوال غرائب اشماللىرلى خيليدن خيلى نظر دقمرى جلب ايتش ايدى . ايمدى قوندوز ديشلان حيوان دى احوال مخصوصه سى نظر دقته اندى حيوانلر اولمغله بونسخه مزده دى اندن بحث ايتمكه لزوم كوردك .

قوندوز هم قردهده وهمده صوده يسار كديدن بسوك وكوپكه قريب بر حيوان اولوب حتى اسمنه «صوكوپكى» دى ديرلر . باشنك شكللى عادتلا فاره باشنه آنديرر . چكه سى اوزونجه اولوب اولك ديشلرلى دى التى يدى سانتي مترو طولنده در . بو ديشلر قوندوزلك هم سلاحي وهمده نظر حيرته چاربار بر صورتده كى انشآت واقعه سنده آلت مخصوصه سى اولوب او قدر قوتلى واودرجه كسكيدر كه اقوام وحشيه بونلرلى عادتلا بچاقى مشابه سنده استعمال ايدرلر .

اولك اياقلرلى وبونلرك بارمقلرلى ال كپى بر صورتده اولوب بونلرلى ال مقامنده استعمال ايدر وارقه اياقلرلى ايسه عادتلا قاز اياغنه بركه ديكندن انلرلى دى صوده يوزمك خصوصه سنده استخداام ايدر . انجق اولك اياقلرينك قيصه اولمى قردهده سرعت سيرينه مانع اولوب ارقه اياقلرلى ايسه يوزمك امر نه يك زياده ايشه يارادىغندن قوندوزلك يوز كچلكى يوروكلندن زياده در . صوده يوزرايكن قو پروغنى دى بعينه دومن كپى استعمال ايدر .

قوندوزلك بونلرلى عملياتى جمعيله اجرا ايدرك عمليات خفيفه يى هر فاميليا كنديسى اجرا ايدر .

بونلرك ياز موسمنده ايكنى اوج يوزى بردن انسان و عمارتدن خالى بونسان بر صو كنارنده طوپلاتوب تماشاسى عقللره حيرت وزه نلره طور غولتق و برن شهرلرلى و يا خود كويلرلى بنا وتشكيل ايدرلر . شويله كه :

كنديلرلى هممه حال صو ايچنده تعيشه مجبور بولندقلرندن اكر طوپلاغش اولدقلرلى ساحل كول صوى كپى تزايد وتناقص ايتيوبده دائما بر حانده قالور راكه بر صوايسه اوراده لك اول يالكر برسد انشاسيله اكتفا ايدرلر . بوق اكر صولرلى تزايد وتناقص ايتمكه مستعد اولان بر نهر ساحلنه ايتشلا ايسه نهرلك بجراسنه عوداواق يعنى بر ساحلندن ديكر بر ساحلنه طوغرى قطع ايدر كپى كيتك اوزره بريندا انشا ايدرك بوضورتله صوى شيشروب كندولرلى ايچون

برکول تشکیل ایدرل .

بونلرک الک یوک مھارتلری اشوبندی
انشا ایلملر ایدرل . زیر ایدم مذکورک طولی
طقسان یوز قدم و عرضی دخی اون اون بش
قدم اولدیغی جهته جسمه او کوچوک
حیوانلره بالنسبه یک جسم اولدیغی کبی
مئات و رصانجه دخی انظار دقتی جلب
ایده جک درجه ده در .

اشبوسدی قاسیس ایچون نهرک الک
صبع اولان بریرینی انتخاب ایدرل . بعده
اوجوارده جسم بر اغاج بوله رق بواغاج
لاقل بر انسان وجودی قائلغنده اولدیغی
حالده او کسکین دیشلریله آنی آرزمان
ایچنده کسهرک صویه و حتی ایسته دکلری
بروضعیتده یعنی بحرای نهره عمود اولدیغی
حالده دوشوررل و درحال یوک و کوچوک
دالری بی بودامغه باشلارل .

یوقاروده بونلرک جمعیتله رؤیت ایشدکلرینی
بیان ایتش اولدیغی عملیات جسمیه سی بوندک
انسانی قضیه سی اولوب ایچلرندن برمقداری
مذکور یوک اغاجی کسوب بودامقه مشغول
اولدقلری صره ده دیگرزی دخی کیدوب
اطراف و اکشافدن باجاق قائلغنده سائر
برطام اغاجلری کسرل وانلرک بر اوجنی
سیورلدوب عادتاً همی بر بویده و برقائلغده
منتظم قاز یقلر اعمال ایدرل . بوقاز یقلری
نهرک کنارینسه قدر قره دن اولک ایاقلریله
و کمال محن و مشاقله چکوب کتوره رک
کامل قره دن نقل ایتکسه قوتلری کفایت
ایتمدیکی جهته له بر کره صو کنارینسه
ایندیردکن صکره ارتق صو واسطه سیله

وسهولته مارالذکر یوک اغاجک یانه قدر
کتوررل .

اشبوسد و بند عملیات ایچنده الک کوچ
ایش بوقاز یقلری دیکمکر . چونکه
یوک اغاجی صویه بویلی بوبنده یاتیر بومش
وسدک اساسی بوضورتله وضع ایتش ایسه لرده
قاز یقلری دیکمک ایچون طوقق کبی
قوللانغه مستعد التلری اولدیغندن برطاقی
صویک دیننه طالارق اولک ایاقلریله یری
قازار و چوقور یاپار و دیگرلری دخی صویک
اوزندن قازینی چوقوره محازی کتوروب
بعده عموداً وقائماً وضع ایدرک دیگر بر قسمی
دخی قره دن طاش و طوپراق طاشیه رق
صویک دیننده اولان چوقوره طولدیرر
و بوضورتله قازینی تقویه وترصین ایدر .

الریبک کوچکلیکنه وقازینی دیکمک
زحمتلرینسه قائلانه ییله جک قدر قوتلری
اولدیغنه کوره باری برایکی قاز یقله ایش
یتش اولسه یننه نه ایسه نه . مارالذکر
یوک اغاج کندیلریننه اس الاساس اولق
اوزره خدمت ایدرک قسط قاز یقلری دخی
یوز قدم قدر اولان نهرک براوجندن دیگر
اوجنسه قدر صیق صیق دیگرلری ویا لکزر بر
صره سیله دخی اکثفا ایتوب صویک دیننده
اون ایکی قدم عرضنده بولان سده بر قاج
صره قازیق قافارل .

قاز یقلر بوضورتله قاقیلوب بتدکدن
صکره یننه اورمانه کیره رک دال وچالی کسوب
کتوررل و بونلره قاز یقلر ارانسه اعلا رجیت
اوررل و نهایت چینک ایچنی دخی طاش
و طوپراقله طولدیروب بتدی اکیال ایدرل .

او قدر چابوق انشا ایدرلر که بویله بر بنسک
انشاسی ایچون بر آیدن زیاده چالشمرز!!
ایمدی اشوعلیات جسیه ختامبولدقدن
صکره ارتق فامیلار کندیلر بنسده مخصوص
اولان خانه لری انشا ایتمکه مباشرت ایلرلر
شو یله که :

بو خانه لر علی العموم کار کیر
اولوب صو ایچنده انشا ایدیلور . شکل
مسطح لری دائیامدور و یاخودیضی اولوب
اوزری دخی غایت منتظم بر قبه ایله مستوردر .
خانه لر پر قاتدن اوچ قاته قدردر .
ارتفاعی بر متزودن زیاده اولوب قطری ایسه
بر یچق مترویه وارر . بناتک دیواری دخی یارم
مترو عرضندن اشاغی دکلدر .

بو خانه لک ایکی قپوسی اولوب بر یسی
قره و دیگر یی صوجهته مخرج ومدخل
اوله رق استعمال ایدیلور . بناتک ملاطاشدن
وقومدن یا بلش وقبسه نک اوزری دخی
مرمر کرجی کبی قاتلوب قاله جتی بر نوع
طوپراغی اطرافدن و اوزاق محللردن جلبله
صیوانمش اولدیغندن نه یغور کار ایدر
ونه ده فور تونه دن قورقار . هله صورت
انشاسنده اول قدر تناسب وانتظام واردر که
اولور اولمز بر دیوار جینک بو قدر منتظم
بر بنایا پایله جکنی انسان نسلیم ایده مز .

بر موقعه دیکرمی بش قدر خانه دن عبارت
بر قوندوز قریه سی کورلش وهر بر خانه ده
یکرمی اوتوز قدر قوندوز ساکن اولدیغی
مشاهده قلمشدر . دیمک اولیور که عادتاً
بر انسان کوی قدر ایمش . بو عاقل
حیوان کیلار یی و انبار یی خانه سنک ایچنه

نه دیر سکر ؟ بو قدر بیک سنه دنبری
دائرة مدنیده یشایان انسانلر دخی بر نهره سد
چکه جک اولسدر ایچق قوندوزلر قدر موفقی
اوله یلورلر ! حتی قوندوزلر سیدی
قدر هیچ کوزلر سد بر کویده یا بلما مشدر .
قوندوزلر سدر بیک رضانت و متانیله برابر
حسن و تناسبی دخی بولدیمرق ایچون
قاعده معمار یه به کمالیله دقت ایدرلر .
بر کره مجرای نهره تمامیه عمود واقع
اولش و بر خط مستقیم اوزرینه وضع
ایدلمشدر . ثانیاً سدرک اوست طرفی یعنی
صوبی منع ایده جک جهتی عمود و قائم
اولوب الت طرفی دخی صوبک آقندیسته
مقاومت ایده جک بر صورتده میالدر . اول
قدر میالدر که زمینده اون قدم عرضنده
باشلامش اولان سدر صوبک الت طرفندن
مائلاً یوکسله یوکسله صوبک سطحینده
اوچ قدم عرضنده قدر اینز . ثالثاً قاز یقلر
او قدر منتظم قاقنشددر که هیچ بر یسی
دیگرندن اوزنلی قیصه لی دکلدر .

ایمدی بو قوی و رصین سدا یله صوبی
شیشردکن صکره اوزرندن میاهک جریانی
ایچون برفاچ قابو آچارلر و نهر تزیاید ایتدیکه
یوقا بولری آچوب و یولتوب تناقص ایتدیکه
قابا یهرق و طبقا یهرق بندک اوست طرفنده
صوبک عمقی دائماً بر درجه ده بحفاظه
ایدرلر . طوغریسی انسان بو بندی کورسه
حیرتندن پارماغی اغرنده قالور . بوکا
نسبتله کویلو لک باید قلدی دکرمن بندلری
عادتاً نظر نفرت و حقارتله کوریلور . هم ده
قوندوزلر بو قوجه بندی کمال عجزز یله برابر

صوفیه رقی انلر ایچون دخی بشقه بنسایاپاز
وارزاقنی اوراده حفظ ایدر .

خانه لریك ایچروسای غایت منظم و تمیز
اولوب هر قاتی اغاج بیراقلری و اولتر ابله
دوشمنلدر

قوندوزلرک جمعیتلر نده غایت ککنیش
وسر بست برنوع اصول جمهوریت واردر .
بو جمهوریت اعضای جمهور یی بالکنز
عملیات جمیعده امده جه به دعوت ایدوب
برده محافظه وطن ایچون ایدبله جک
مقابله ده خدمت باشنده چاغیرر . بوندن
بشفه کافه احوالده هر فاملیا مستقل بارای
اولوب مشهور تاریخ طبیعی وائی بوفونک
تدقیق و تحریر بنسه کوره بونلر غایت حق
شناس اولدقلری جهته له هیچ بر فاملیا
قونوشوسنک مالنه تعرض ایتدیکندن بولسه
محتاج اولوب کمال امنیت و سلامت و بنابرین
آسایش و سعادت ایچنده یشارلر .

خارجدن هیچ بر حیوان قوندوز قریه سنه
تعرض ایدم یوب بونلرک خونی بالکنز انسانلر
شرندنلدر . زیر اکندی لری هر نه قدر هیچ
بر حیوانه تعرض ایتمز ایسه ده هیچ بر حیوانک
تحت مظلومیتنه کیرمکه دخی قاتلانمیدر
تحافظی صورتنده وال بر لیکله پک کوزل
مقاومت ایدرلر . قریه نك مخصوص
کوز جیلری اولوب طشره دن دشمن ورودینی
کوردیکی آند قوروغیله صویه اورارق کیفیت
عموم جمهوریتنه اعلان ایدر و انلر دخی مقابله
لازم ایسه مقابله به و فرار و یا تحصن لازم
ایسه اکا مسارعت کوسترزلر .
فاملیا اعضای بنشده انتظام درجه

غایه ده بولنوب زوج ابله زوج هر عملیاده
مساوات اوزره خدمت کورر . صوک
بهار کلدیکی کی بونلر کافه مشاغلدن ال
چکدرک زوج و زوج یکدیگر نك عشق
و محبتله مشغول اولورلر . چوجقلری
یوتک قادینک وظیفه سی اولوب ارکک
بوکا قارشز و بو خدمته مقبل ارکک بالیق
طوتمق و تازه اغاج قابو قلیرینی طاشمقی کی
ارزاق جمع و ادخار یله اوغرا شور .

نتیجه کلام قوندوزلرک انتظام و سعادت
حالی حقیقه هیچ بر حیوانده بولنوب دایما
عالی تخریب ایتکله مشغول اولان انسانلرک
ظلمی و غدری بونلری دخی اربوب بولدیغی
جهته له سعادت حالرینی انجق انسانلر سقالتنه
تحویل ایدرلر و ایتشلدر .

اعصار سالفه ده قوندوز اوروپانک
هر طرفنده بولنور ایکن صیادلر کوکلرینه
کبریت صوبی اکش اولدقلرندن شمیدیکی
حالده بالکنز آمریقانک شمال جهته لرنده
کرتله بولنورلر .

صیادلر بونلری صید ایدجکلری زمان
اولا کلوب سدلیرینی بوزارق صوبی
قویو ویرلر و بیچارلرک خانه لری قرده
قالتجه فرار ایدجک بر بوله مدقلرندن
قولابلقله صید ایدرلر .

بونلرک خانه لرنده برنوع علاج اولدیغی
جهته له بوعلاجک قیمتندن انتقال ابله کویا
کندی لری صید ایدلیدیکی زمان درحال
حایه لری بی بکنده اولدقلری روایت ایدلمش
ایسه ده تاریخ طبعی علمای متأخرینی بوروایتی
قبول انعامکده درلر .

تاریخ طبیعی در که مدنیته تعیش ایچون
انسانلر عالمده، هیچ برشیدن عبرت و درس
الامیه جق اولسه لرایدی قوندوزلک حالی
کندیبری ایچون یولک بردرس اوله ییلورایدی .
حتی پک چوق احتمال کوره فن معماری بی
انسانلر مطلقاً قوندوزلر کوسترمش وجهیته
تعیش صورتی کوسترمک خصوصنده دخی
قوندوزلک آر یلردن و قرنجه لردن زیاده
خدمتی سبقت ایتمیشدر .

واقعات تاریخ طبیعی نیک شو روایتی
قبوله شایاندردر . انجق تأسّف اولتور که
بنی بشر هم جوارینسه تعرض ایتمیوبده
یالکز کنندی منافعی محافظه ایتک خصلت
مدنیته سی امرنده قوندوزلردن لزومی
وجهله بردرس الاما مشدر .

ایشته احوال فوق العاده لری الحاله
هذه اخذ عبرته شایان اولان حیواناتک
بریمی و بلکه برنجیسی دخی قوندوزلک
اولوب انجق بو بیچاره حیوانلرک دریسته
طمعاً کندیبری نیک اوروپا قطعده سندن
ناپید ایدلمش اولمسته و آری قوانلرینی
و کوکرجین و قرنجه یولرینی نظر استغراب
و حیرتله تماشا ایتمکده اولدیغمر حالده
بو غریب حیوانک جمعیت مدینه لری تماشا دان
محروم قالدیغمر حقیقه تأسّف ایدیلور .
(انتها)

○ رقص ○

(حقیقه ، اکرم بکک مطالعه سی)

« طغارجق » مؤلفی احمد مدحت

افندی به

برادر . « طغارجق » ک دزدنجی
جزوند، رقصه دأر بر مقاله کزی کوردمنده
اولباده خاطر قاصره بعض مطالعات لایح
اولدی . مساعده بیوریلورسه بیان
ایدهم . مطالعات عاجزانه م افکار علیه کزی
جرح دکل بلکه تأییددر . ذات عالیکز
او مقاله ده - رقصک انسان ایچون طبیعی
وجبلی بر کیفیت اولدیغنی - سطح کره
ارضده عنسدن زنده رقص مجهول اولان
برملکت خلقی بولندیغنی حتی وحشیلرده
یله رقص موجود اولدیغنی - برهان
کلیسسته هیچ برشی بیلیان بر طفل ائدک
سالمک حرکات انبساطی کبی بعض دلیلار
علاوه سیله او چوققدکی بو حرکاتک
رقصدن بشقه برشی اولدیغنه دخی
- رقصک نفس الامرده شوق و طربدن
حاصل اولان بر حرکتدن عبارت اولدیغنی -
قرینه سیله اثبات و حکم ایدیور و مقارنه
له کرک هیچ بر پرنده حیوانات سارودن بحث
ایتمدی کز نظرأ بو حال یعنی رقصی انسانلره
تخصیص بیور یورسکر .

بشده کرده رقصک طبیعی وجبلی
اولدیغنی اعتقاددن آریله هم . فقط یولک
یالکز انسانه مخصوص اولدیغنی طرفنده
دکلم . رقصک منشأ حصولی حقنده کی
ظنم بو باده بنی ده ایلارویه سوق ایدیور .
چونکه نفس الامرده رقص - روحده
بر سیله حاصل اولان هیجانک جسمده
عکس ایتسندن - و یادها واضح بر تعیر
ایله - روحده تحصیل ایدن شوق و طرب
بخاری نیک بدنی تهنیز و تحریک ایتسندن